

Száz éve is kokárdával

■ „Körbeálltuk a szobrot, a tanító úr beszélt a forradalomról...”

Nyíracsad (HBN – K. Z. E.)
– A Nyíracsadon lakó Czapár Györgyné, Mari néni, a falu legidősebb embere idén éli meg éppen a 102. március 15-ét. Legkorábbi emlékeit ugyan csak 95 év távlatából tudja idézni – a megelőző néhány év már homályos –, mégis úgy beszél a régmúlt időről, mint ha tegnap történt volna. – Mióta emlékezetem van, azóta ünneplik március 15-ét; kislánykoromban úgy vártuk, mint a vasárnapot. Az iskolában már hetekkel korábban verset tanultunk, meg szép énekeket. Nemzetiszín zászlót is festettünk, kis pálcákat töröttünk a sövényről, arra szúrtuk, s lobogtatva, énekelve indultunk az iskolából a Petőfi kertbe. A falu főterén már akkor is állt egy Petőfi-szobor, a mostani elődje. Mari néni úgy

emlékszik, hogy a régít a „második háború” előtt ütötte le egy villám.

Virágzó barackfák

– Körbeálltuk a szobrot, a tanító úr beszélt a forradalomról meg Kossuthról, a legbátrabb fiú meg elszavalta a Talpra magyart. A refrént közösen zengtük mindannyian, mintha kántálnánk – emlékszik Mari néni. – Az emberek délelőtt nem dolgoztak, aki csak tehetett, ünneplőbe öltözött, és kísért a Petőfi térre, mindenkinek a mellén ott virított a kokárda. Olyan szép látvány volt, hogy sohase fogom elfelejteni – mondta fátyolos szemmel. Czapár néni elmagyarázta, hogy a boltban jó előre megvették a nemzetiszín pántlikát, amiből tenyérnyi koszorút fűtek, s azt tűzték a blúzokra, ingekre, ugyanis a múlt század elején nemigen volt olyan március 15-e, amikor kabátot kellett viselni. A korai barackfák már virágba borultak az ünnepre, a ragyogó napsütésben lágy ta-

vaszi szellő simogatta az arcukat, s délután mezítláb szaladgáltak a réten. Kerti virágok még nem nyíltak, ezért a lányok, asszonyok cserepes virágokkal díszítették fel a szobor környékét március idusán.

A márciusi ifjak

Mari néni majd századnyi emlékei szerint a lányok, a legények kimentek a falu szélére, csapatosan vonultak fel a főtérre, kokárdával a mellükön, s már messziről hallani lehetett a Kossuth-nótát. Mari néni többször is hangsúlyozta, hogy nem „danoltak”, hanem énekeltek, hisz „danolni” a lakodalomban szoktak, március 15-e komoly ünnep volt. Az emberek kiálltak a kapuba, úgy várták a felvonulást, majd csatlakoztak, s együtt mentek tovább a főtér felé. Talán a márciusi ifjakat idézte a menet, de az is lehet, hogy csak az ünnep hangulatát fokozták a fiatalok. Ezt már Mari néni sem tudja pontosan. A 102 éves né-

Mari néni idézi a múlt század eleji március 15-ét (Fotó: Kedvesné Zilahi Enikő)

nike emlékeztől izgatott szavai szinte hologramot vetítenek a fagerendás, füstös falú, apró kis szobácskába, melynek nyomán láthatóvá válnak a képek, színek, érezhetőek az illatok. Mari néni pedig 102 évesen is irigylésre méltó memóriával, élénkséggel kezdi szavalni a Nemzeti dalt.

Czapár néni már hosszú évtizedek óta nem jár a térre március 15-én, nem bírja a lába. Azt mondja, az ember életében minden elmúlik egyszer, de március 15-e mindig igazi magyar ünnep marad.